
Kyrkomötet
Motion 2024:72
av Jonas Noréus och Marcus Romedahl

Vapenfri tjänst inom Svenska kyrkan

Förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att uppdra åt kyrkostyrelsen att i dialog med regeringen/Försvarsmakten/Plikt- och prövningsverket/beredskapsmyndigheter möjliggöra att vapenfri tjänst ska kunna utföras i Svenska kyrkans organisation.

Motivering

Vapenfri tjänst var fram till den allmänna värnpliktens avskaffande 2009 ett alternativ för den som hade allvarlig personlig övertygelse mot att bruka vapen mot andra. Den var utformad som en grundutbildning inom civilförsvaret och organiserades av Vapenfrinämnden. Placering kunde vara hos olika statliga och kommunala myndigheter där samhällsnyttigt arbete utfördes. De tjänstepliktiga fick en krigsplacering inom civilförsvaret som motsvarade inriktningen på utbildningen.

Från 2010 råder totalförsvarsplikt som innebär att män och kvinnor mellan 16 och 70 kan kallas in för särskilda uppgifter i händelse av höjd beredskap och Sverige gått in i en krigsorganisation. I dagsläget finns ingen utbildning i fredstid för vapenfri tjänst, men det går i dag att ansöka om sådan tjänst hos Plikt- och prövningsverket för framtida placering i händelse av höjd beredskap.

Kyrkoordningen stakar ut Svenska kyrkans kris- och beredskapsansvar i 2 kap. 11 §, 6 kap. 5§, 7 kap. 10 §, 12 kap. 2 §. Svenska kyrkan har under senare år fått en förtydligad roll inom ramen för totalförsvaret som inkluderar den totalförsvarsplikt som automatiskt gäller för anställd personal inom Svenska kyrkan. I den ingår krigsplacering hos arbetsgivaren.

I händelse av krig kommer Svenska kyrkan ha en extra viktig roll i det offentliga rummet. Svenska kyrkan åtnjuter ett stort förtroende i händelse av kris och finns representerad i hela landet. Det finns en mängd tjänster och uppdrag, som behöver ombesörjas i händelse av krig. Med tanke på att Svenska kyrkan också har en god tradition av utbildning kan kyrkans huvudmannaskap för folkhögskolor och utbildningsinstitut vara till hjälp. Uppgifter som kan man komma i fråga för vapenfri tjänst kan vara inom kyrkogårdsförvaltningar, socialt arbete eller rent administrativa uppgifter.

Vad som hittills inte diskuterats är att Svenska kyrkan skulle kunna vara en utförare av tjänster som vapenfria tjänstepliktiga åläggs att utföra inom den civila beredskapen. Det kan då gälla dels i fallet höjd beredskap i krigstid, dels i fallet grundutbildning under fredstid om en sådan återinförs. Angående en framtida organisation innefattande vapenfri tjänst finns i nuläget inga fattade beslut. Men

Mot 2024:72

förhållandena kan snabbt förändras och kyrkomötet bör föregå beslutsfattande med att uttrycka en viljeyttring och påverka beslut i denna riktning. Därför är det angeläget att dialogen med staten om totalförsvaret kompletteras med sonderingar där Svenska kyrkan kan bli en del av en sådan organisation. Med staten avses här främst regeringen, Försvarsmakten, Plikt- och prövningsverket samt de olika beredskapsmyndigheter där Myndigheten för samhällsskydd och beredskap har en samlande nyckelroll.

Varberg den 1 augusti 2024

Jonas Noréus (FiSK)

Marcus Romedahl (FiSK)